

ZEUGENVOERSTATIONS; VAN KADETT TOT MERCEDES-BENZ

ing. A. Hoofs, Onderzoeksassistent
ir. Sj. Bokma, Onderzoeker Huisvesting en Welzijn

De krachtvoerstations voor zeugen hebben een grote ontwikkeling doorgemaakt. De uitvoering is in de afgelopen jaren gewijzigd naar doorloopstation met afzondervoorziening. Daarnaast zijn de voerprogramma's sterk uitgebreid en soms gekoppeld aan een zeugenmanagementprogramma.

Toen rond 1983 de eerste voerstations voor zeugen werden ontwikkeld, waren de verwachtingen hoog gespannen. Meer dan 10 jaar daarvoor was de krachtvoerbox voor melkkoeien met succes op de markt gebracht. Al snel werd duidelijk dat het bij varkens niet zo eenvoudig lag als bij koeien. De zeugen bleken te vechten om de toegang tot het voerstation en ook om het (rest-)voer in de trog. Men liet zich hierdoor niet uit het veld slaan. In de afgelopen jaren zijn de zeugenvoerstations sterk verbeterd. Ook het aantal merken is flink toegenomen.

Groepshuisvesting Sterksel

Met de verbouw van het Varkensproefbedrijf is het onderzoek naar groepshuisvesting van zeugen uitgebreid. Het bedrijf beschikt nu over vier afdelingen met krachtvoerstations. Verder zijn er twee afdelingen waar de zeugen wel in groepen gehouden worden maar op een andere manier worden gevoerd. Er is gekozen voor verschillende merken voerstations. Zo wordt een indruk verkregen van de mogelijkheden en het functioneren van een breed assortiment.

Het krachtvoerstation

In de afgelopen jaren zijn de zeugenvoerstations sterk verbeterd. Een belangrijke ontwikkeling was die van het doorloopvoerstation. Het doorloopvoerstation heeft een aparte in- en uitgang. Hierdoor kruisen de wegen van in- en uitgaande zeugen elkaar niet en wordt veel agressie vermeden. Bij terugloopvoerstations gaf dit vaak problemen te zien.

Voyerstations zijn verkrijgbaar met zijwanden van traliewerk en met zijwanden van plaatmateriaal. Beide uitvoeringen hebben hun voor- en nadelen. In voerstations met zijwanden van plaatmateriaal voelen zeugen zich minder snel bedreigd tijdens het eten. Bij voerstations met zijwanden van tralie-

werk kan meer licht bij de trog komen. Hierdoor steken de zeugen hun kop gemakkelijker in dat donkere gat.

In tegenstelling tot krachtvoerboxen voor koeien, hebben de voerstations voor zeugen een vergrendeling van de toegangsdeur nodig. Er worden verschillende deurprincipes toegepast. De zeugen leren sneller als de toegangsdeur helemaal open staat. Kennen de zeugen het voerstation eenmaal dan maakt het niet uit wat voor deur wordt gebruikt.

Een voorziening om zeugen van de groep af te zonderen behoort tegenwoordig tot de accessoires die (tegen meerprijs) bij vrijwel ieder merk te verkrijgen zijn. Zo'n afzonderingssysteem kan zinvol zijn als er zeugen verplaatst moeten worden en voor het selecteren van zeugen die geënt of getest moeten worden. Tot nu toe zijn geen van de beproefde afzondervoorzieningen voor 100% betrouwbaar.

Enkele voerstations zijn uitgerust met een trogklep of een wegdraaibare trog. Zeugen die hun voer opgegeten hebben, kunnen dan niet meer bij de trog komen. Het jagen naar restvoer van andere zeugen wordt op deze manier vermindert. De indruk bestaat dat de zeugen ook minder (ongewenste) bezoeken aan het voerstation brengen nadat ze hun voer op hebben.

Alleen een verandering van uiterlijk??

Niet alleen het uiterlijk van het voerstation is veranderd. Ook de mogelijkheden die het voerstation biedt, zijn toegenomen. Brijvoeding behoort in een aantal gevallen tot de mogelijkheden. Tot dusver zijn daar nog geen ervaringen mee opgedaan. Het Varkensproefbedrijf in Sterksel gaat er binnenkort onderzoek naar doen.

Met de meeste voerstations kan meer dan één voersoort tegelijkertijd verstrekt worden. Op dit

moment is dat nog niet van groot belang. Het kan wel van wezenlijk belang worden als er meer dan één voersoort tijdens de dracht verstrekt zal worden of als guste, drachtige en zogende zeugen aan hetzelfde voerstation worden gevoerd.

Drinkwaterverstrekking in het voerstation is ook mogelijk. Het water kan via een drinknippel worden aangeboden of samen met een portie voer in de trog worden gedoseerd. De verwachting is dat de zeugen dan beter en sneller hun voer opnemen.

Een kijkje in de computer

Vooraf de voerprogramma's zijn de afgelopen jaren sterk uitgebreid. Bij de eerste programma's moest de voergift handmatig worden opgehoogd. De tegenwoordige programma's zijn uitgerust met één of meer voercurves. Met zo'n voercurve wordt de voergift automatisch aangepast. Dit bespaart arbeid en er wordt nauwkeuriger volgens de norm gevoerd.

Ook is het mogelijk om een zeugenmanagementprogramma aan het voerprogramma te koppelen. In de meeste gevallen moet voor een zeugenmanagementprogramma ook een Personal Computer (P.C.) worden aangeschaft. De mogelijkheden van het systeem nemen hiermee toe. Het blijkt echter ook dat het steeds ingewikkelder wordt om de voercomputer te bedienen.

Vlak voor het begin van een nieuwe voercyclus

wordt een attentielijst opgemaakt van zeugen die hun voer niet helemaal opgegeten hebben. Een attentielijst levert extra informatie aan de varkenshouder. De daarop vermelde dieren verdienen extra aandacht. Behalve een attentielijst voor zeugen met restvoer kunnen ook andere attentielijsten worden geprint. Voorbeelden hiervan zijn verplaatsingslijsten en entlijsten. Steeds meer fabrikanten besteden aandacht aan automatische foutmeldingen die de gebruiker er op moeten wijzen dat er iets niet helemaal goed zit. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een zender in het voerstation wordt herkend maar niet in de computer was ingevoerd of als het signaal van een actieve zender te zwak wordt.

Aan de herkenning van zeugen wordt veel aandacht besteed. De zender aan een halsband zal in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid verdwijnen. Daarvoor in de plaats komen oorzenders of zendertjes die onder de huid van het varken aangebracht zijn.

Verder zijn er ontwikkelingen gaande waarbij herkenning plaatsvindt door het aflezen van een tatoeagenummer door een camera. Bij dat systeem zijn geen (dure) zenders nodig.

De ontwikkelingen gaan nog steeds verder. Het zou in dit artikel te ver voeren om er uitgebreid op in te gaan. Op de VIV zal er volop aandacht aan besteed worden. De geïnteresseerden onder U kunnen hun hart daar ophalen.